

50101303: สาขาวิชาโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์

คำสำคัญ: เส้นทางข้ามคาบสมุทร / พื้นที่ภาคใต้ตอนบน / สมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ / สมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์

เชาวณา ไช้แก้ว : การศึกษาเส้นทางข้ามคาบสมุทรไทยตอนบน. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ศ. เกียรติคุณ ดร.ผาสุข อินทราวุธ. 204 หน้า.

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักฐานที่ได้จากแหล่งสำรวจขุดค้นทางโบราณคดีทุกอำเภอของจังหวัดชุมพร ระนองและอำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นำมาใช้สร้างแผนที่และข้อสันนิษฐานการใช้เส้นทางข้ามคาบสมุทร ระหว่างฝั่งตะวันตก(อันดามัน)ไปยังฝั่งตะวันออก(อ่าวไทย) ตั้งแต่สมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ พุทธศตวรรษที่ 5-11จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ สิ้นสุดปีพุทธศักราช 2452 ผลการศึกษาข้อมูลจากแหล่งโบราณคดีบนพื้นที่ที่ดำเนินการศึกษาจำนวน 70 แหล่ง ปรากฏว่า มีเส้นทางข้ามคาบสมุทรที่ใช้ในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ยุคหินใหม่(ประมาณ 500 ปีก่อนพุทธกาล-พุทธศตวรรษที่ 5) จำนวน 3 เส้นทาง คือ เส้นทางที่ 1.กระบรี-ทุ่งตะโก เส้นทางที่ 2.เมืองระนอง-ทุ่งตะโก เส้นทางที่ 3.กะเปอร์-ทุ่งตะโก / หลังสวน โดยเส้นทางที่ 3 ใช้ต่อเนื่องจนถึงสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ (พุทธศตวรรษที่ 5-11) ในช่วงสมัยนี้ ได้ขยายเส้นทางจากแหล่งเมืองท่าที่กะเปอร์ ลงสู่แหล่งเมืองท่าที่ภูเขาทอง เส้นทางที่ 3 นี้ไม่ปรากฏการใช้ในช่วงสมัยประวัติศาสตร์(ศรีวิชัย)(พุทธศตวรรษที่ 12-18)สมัยนครศรีธรรมราช(ปลายพุทธศตวรรษที่ 18-ต้นพุทธศตวรรษที่ 20) สมัยอยุธยาตอนต้นถึงตอนกลาง(ปลายพุทธศตวรรษที่ 20 - พุทธศตวรรษที่ 22) สมัยอยุธยาตอนปลาย (พุทธศตวรรษที่ 23 - ต้นพุทธศตวรรษที่ 24) แต่มาปรากฏใช้ในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ (พุทธศตวรรษที่ 24 - 25) ซึ่งมีแหล่งทางฝั่งตะวันออกมากขึ้นกว่าสมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ ในสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์ยังปรากฏการใช้เส้นทางเพิ่มขึ้น คือ เส้นทางกระบรี (ปากจั่น) - ปากน้ำชุมพร ซึ่งไม่พบการใช้เส้นทางนี้ในช่วงสมัยสมัยประวัติศาสตร์(ศรีวิชัย),สมัยนครศรีธรรมราช,สมัยอยุธยาตอนต้นถึงตอนกลาง,สมัยอยุธยาตอนปลาย ดังนั้นผลการศึกษาจึงคัดค้านสมมติฐานการวิจัยที่ว่ามีการใช้เส้นทางข้ามคาบสมุทรไทยตอนบน 4 เส้นทางและมีการใช้อย่างสืบเนื่องทุกเส้นทาง

ในการศึกษาได้พบว่า สมัยแรกเริ่มประวัติศาสตร์ มีเมืองท่าอยู่สองฝั่งทะเลคือแหล่งปากจั่นที่ฝั่งตะวันตก(อันดามัน) และแหล่งเขาสามแก้วที่ฝั่งตะวันออก(อ่าวไทย) และสมัยธนบุรีและรัตนโกสินทร์มีชุมชนสองฝั่งทะเลคือชุมชนเมืองระนองและชุมชนเมืองหลังสวน ซึ่งอยู่ในตำแหน่งละติจูดที่ใกล้เคียงกัน แต่ยังไม่พบแหล่งโบราณคดีกลางคาบสมุทรที่ยืนยันถึงการใช้เส้นทางข้ามคาบสมุทรเชื่อมแหล่งสองฝั่งทะเลนี้ จึงน่าจะมีการศึกษาค้นคว้าหาแหล่งโบราณคดีกลางคาบสมุทรระหว่างเส้นทางเหล่านี้ต่อไป

ภาควิชาโบราณคดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

50101303 : MAJOR : HISTORICAL ARCHAEOLOGY

KEY WORD : TRANS-PENINSULAR ROUTE / UPPER COASTS OF SOUTHERN THAILAND /
EARLY HISTORICAL PERIOD / THONBURI AND RATTANAKOSIN PERIOD

CHAUVANA KHAICAEW : A STUDY ON TRANS - PENINSULAR ROUTES ON THE
UPPER COASTS OF SOUTHERN THAILAND. THESIS ADVISOR : PROF. EMERITUS. PHASOOK
INDRAWOOTH, Ph.D. 204 pp.

The thesis is designed with the objective of applying the analysis results of archaeological data and evidence from surveys and excavations at the sites in the area of all districts in Chumphon and Ranong provinces and Tha Chana district in Surat Thani Province to the creation of a site mapping model of the trans-peninsular routes on the upper coasts of Southern Thailand from the early historical period, ca. The 1st- 6th centuries CE, Through the Thonburi and Rattanakosin period, ca. 18th century to 1909 CE. These findings obtained. There are 70 sites found in the area that reveal the use of the three trans – peninsular routes in the prehistoric period, ca. 1000 BCE to the first century BCE; i.e., the first route : Kraburi – Thung Tako, the second route : Muang Ranong – Thung Tako and the third route : Kapur – Thung Tako / Lang Suan. Only the third route was used in the early historic period and the route extended from Kapur site down to Phu Khao Thong, the port site of the early historic period. There is no evidence to indicate the use of the third route in the periods of Srivijaya (ca.7th – 12th century CE), of Nakhon Si Thammarat (ca. mid 13th – late 14th century CE), of the early to mid-Ayutthaya period (ca.early 15th– late17th century CE), of the late Ayutthaya period (ca. early 17th– late 18th century CE), But the third route was used in the Thonburi and Rattanakosin period, ca. late 18th– 19th century CE. In the period there appears the settlement increasing at the eastern coast and a new trans - peninsular route was used ; i.e., the Kraburi (Pak Chan) - Pak Nam Chum Phon. No evidence of the use of the trans-peninsular route during the historical periods of Srivijaya, Nakorn Si Thammarat, the Early and Mid-Ayutthaya, and the Late Ayutthaya. Thus, the hypothesis that there are four trans-peninsular routes and had been used continuously from the early historic period to the Rattanakosin period is proved not to be correct.

In this study the researcher discovered the sites located at almost the same latitude of the early historic period, i.e, Pak Chan at the West coast and Khao Sam Kao at the East coast, and of the Thonburi and Rattanakosin period, i.e. Muang Ranong at the West coast and Muang Lang Suan at the East coast, But the trace of the site on the routes in between the sites of the two coast is not yet found. The search for the sites is recommended for further study.